

VNITŘNÍ ŘÁD

Ů STŘEDISKO VÝCHOVNÉ PÉČE HAVÍŘOVŮ

Svornosti 2, tel. 775 884 212

svp.havirov@seznam.cz

1. Charakteristika střediska, jeho struktura a provoz

a/ Právníckou osobou, která vykonává činnost střediska je **Diagnostický ústav pro mládež, dětský domov se školou, středisko výchovné péče a základní škola** Ostrava – Kunčičky, Škrobálkova 16, telefon: **596 237 196**, fax: **596 237 166**, e-mail: **sekretariat@dum-ostrava.cz**,

web: **www.dum-ostrava.cz**, IČ: **00601969**

Datová schránka: 56mjzjg

b/ Organizační struktura – **Mgr. Petr Krol**, ředitel DÚM,DDŠ,SVP a ZŠ Ostrava – Kunčičky

Mgr. Simona Muťková, vedoucí SVP

Mgr. Jiří Kroček, spec. pedagog – etoped

Mgr. Blanka Barbora Brumarová, spec. pedagog – etoped

c/ Středisko výchovné péče (SVP) poskytuje preventivně výchovnou péči, a tím zejména předchází vzniku a rozvoji negativních projevů chování dítěte nebo narušení jeho zdravého vývoje, zmírňuje či odstraňuje příčiny nebo důsledky již vzniklých poruch chování a přispívá ke zdravému osobnostnímu vývoji dítěte.

Středisko poskytuje pomoc rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu, kterým bylo svěřeno dítě do výchovy rozhodnutím příslušného orgánu, při výchově a vzdělávání dítěte a při řešení problémů spojených s péčí o dítě, s cílem zachovat a posílit rodinné vazby dítěte a zamezit odtržení dítěte z jeho rodinného prostředí.

Středisko poskytuje taktéž konzultace, odborné informace a pomoc pedagogickým pracovníkům předškolních zařízení, škol a školských zařízení v oblasti výchovy a vzdělávání dětí s rizikem či s projevy poruch chování a negativních jevů v soc. vývoji.

SVP se člení na ambulantní a internátní oddělení, přičemž internátní SVP se nachází v Ostravě – Koblově, ul. Antošovická 258.

Provozní doba ambulantního oddělení je vždy od pondělí do pátku, zpravidla v době od 8,00 do 18,00 hodin.

d/ Ředitel a ostatní zaměstnanci střediska zodpovídají za dodržování platných zákonů, vyhlášek a nařízení.

e/ Spolupráce s rodiči či osobami odpovědnými za výchovu je zajišťována formou individuálních či skupinových setkání, telefonických kontaktů, e-mailové a dopisové korespondence.

2. Postup při přijímání klientů do ambulantní a internátní péče SVP

a/ Požádat o ambulantní službu mohou rodiče či osoby odpovědné za výchovu, dítě starší 15 let, škola či školské zařízení. Program v ambulantním oddělení může nařídit soud. K ambulantní konzultaci nemůže být přijat jedinec pod vlivem alkoholu, drogy nebo jiné toxické látky. Klientem se nemůže stát jedinec v akutním psychotickém stavu ani člověk vyžadující léčbu závislosti, klient trpící nemocí v akutním stádiu, včetně psychiatrického onemocnění, bacilonosiči či klienti kterým bylo uloženo karanténní opatření.

Podmínkou přijetí klienta do internátního oddělení SVP je doporučení oddělení ambulantního, které zdůvodňuje návrh na přijetí klienta do internátního oddělení s přihlédnutím k jeho potřebám, možnostem a nejvhodnějším podmínkám plnění Individuálního výchovného plánu a také nařízení soudu. Pobyť je maximálně 8-týdenní. (Předběžným opatřením 3-6 měsíců). Může se opakovat 2x do roka.

c/ Středisko na území své působnosti spolupracuje s pedagogicko-psychologickými poradnami, v případě klientů se zdravotním postižením i se speciálně pedagogickými centry při poskytování metodické pomoci předškolním zařízením, školám a školským zařízením a s orgány, které se podílejí na prevenci sociálně patologických jevů a drogových závislostí.

Středisko po dobu poskytování služeb klientovi spolupracuje se školou, jejímž je klient žákem, na podpoře jeho vzdělávání se za předpokladu, že rodič, osoba odpovědná za výchovu nezletilého klienta nebo zletilý klient dá písemný souhlas k předávání údajů škole.

Středisko po dobu poskytování služeb nezletilému klientovi spolupracuje s orgány sociálně – právní ochrany dětí, aby byla zajištěna rychlá výměna informací a účinná pomoc tomuto nezletilému klientovi, jehož vývoj je narušen sociálně patologickými jevy.

d/ K ukončení ambulantní spolupráce může dojít po vzájemné dohodě, pokud pominuly důvody k této spolupráci, ovšem nesmí být ukončena ze strany rodiče, osoby odpovědné za výchovu či klienta v případě, že tato spolupráce byla nařízena na základě soudního rozhodnutí. V tomto případě může tuto spolupráci ukončit pouze soud.

K ukončení může dojít ze strany klienta, rodiče či osoby odpovědné za výchovu, i když nepominuly důvody ke spolupráci (mimo soudní nařízení).

g/ Nejpozději do čtrnácti dnů po přijetí klienta do ambulantního oddělení střediska vypracuje středisko s

klientem Individuální výchovný plán. Individuální výchovný plán je zaměřený na nápravu poruch chování, prevenci negativních jevů v sociálním vývoji a zdravý rozvoj osobnosti. Speciální pedagog či psycholog SVP seznámí s vytvořeným Individuálním výchovným plánem klienta a osobu odpovědnou za výchovu nezletilého klienta. Klient a rodič či osoba odpovědná za výchovu nezletilého klienta potvrdí tuto skutečnost podpisem v Individuálním výchovném plánu. Klient i rodič či osoba odpovědná za výchovu nezletilého klienta se mohou do tří dnů od seznámení se s Individuálním výchovným plánem k němu písemně vyjádřit. Toto vyjádření nemusí mít vliv na zahájení realizace Individuálního výchovného plánu.

Středisko na základě výsledků diagnostických, preventivně výchovných a poradenských činností zpracovává Závěrečnou zprávu s návrhem opatření v zájmu rozumového, citového a morálněvolního rozvoje klienta a jeho zdárného společenského uplatnění. Zpráva vyhodnocuje dosažení pokroků stanovených v Individuálním výchovném plánu. Je zpracována na základě zprávy psychologa a speciálního pedagoga. Obsahuje především jméno, příjmení, datum a místo narození klienta, místo trvalého pobytu, datum přijetí klienta do výchovně vzdělávací péče a datum ukončení péče, sociální anamnézu, výsledky psychologického vyšetření, speciálně pedagogického vyšetření a výsledky výchovně vzdělávací péče. Vyhodnocuje úspěchy klienta při snaze o nápravu obtíží, pro které byl přijat do péče střediska, a ukazuje možnosti dalšího výchovného působení.

h/ Po ukončení internátní péče poskytuje středisko klientům následnou výchovně vzdělávací péči v oddělení ambulantním, a to zpravidla po dobu 1 roku.

3. Organizace výchovně vzdělávacích činností ve středisku

1) Individuální činnost s klientem

- Diagnostická činnost
 - a) Diagnostická činnost je ve středisku prováděna především jako služba zaměřená na rozpoznání podstatných rysů osobnosti klienta, zjištění jeho potřeb a problémů. Je uskutečňována v rámci komplexního vyšetření v oddělení ambulantním a dále formou dílčích vyšetření, která doplňují předchozí zjištění.
 - b) V oddělení ambulantním jsou výsledky diagnostické činnosti jedním z důležitých východisek při zpracování individuálního výchovného plánu, případně slouží jako jeden z podkladů pro zařazení klienta do péče oddělení celodenního nebo internátního či pro doporučení jiné odborné péče.
 - c) Komplexním vyšetřením se rozumí takové vyšetření klienta, které zahrnuje psychologickou diagnostiku osobnosti, speciálně pedagogickou a pedagogicko-psychologickou diagnostiku poruch chování a sociálního vývoje. Součástí komplexního vyšetření je rovněž sociální diagnostika podmíněnosti příčin těchto poruch.
 - d) Diagnostická činnost se uskutečňuje rovněž v oddělení celodenním a internátním, je-li třeba doplnit předchozí komplexní vyšetření.

- Vzdělávací a reedukační činnost

- a) Vzdělávací a reedukační činnost využívá především individuální přístup, kdy si klient pod vedením speciálního pedagoga osvojuje nové znalosti a dovednosti, přičemž se učí rozpoznávat svoje individuální vlohy. Spolupráce s klientem směřuje k podpoře jeho autoregulace a rozvíjení zdravého sebevědomí.
- b) Pokud z výsledků individuální diagnostické činnosti provedené u klienta s vývojovými poruchami učení nebo chování vyplývá potřeba individuální nebo skupinové integrace či přijetí ke vzdělávání ve škole samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením (dále „speciální škola“¹⁾), informuje středisko o svých diagnostických zjištěních klienta a zákonného zástupce nezletilého klienta. Se souhlasem zletilého klienta nebo zákonného zástupce nezletilého klienta²⁾ informuje o diagnostických zjištěních rovněž školské poradenské zařízení. Ve spolupráci s ním připraví podklady pro rozhodnutí o zařazení klienta do systému vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „speciální vzdělávání“), respektive zpracování individuálního vzdělávacího plánu³⁾.

- Terapeutická činnost

- a) Terapeutická činnost probíhá v oddělení ambulantním především formou krátkodobého terapeutického vedení klienta v náročných životních situacích nebo formou dlouhodobé individuální **terapeutické činnosti směřující k zásadnějším změnám klientova chování a postojů**.
- b) Krátkodobé terapeutické vedení klienta v náročných životních situacích je zaměřeno na řešení aktuálních obtíží, předcházení vzniku životní krize a osvojení si dovedností usnadňujících překonávání stresu.
- c) Dlouhodobá individuální **terapeutická činnost s klientem představuje dlouhodobé** působení pedagogického pracovníka na osobnost klienta a na takové projevy v jeho chování, které mu způsobují obtíže a problémy vyžadující odbornou terapeutickou pomoc.

- Poradenská činnost

Individuální poradenskou činnost s klientem představují zejména osobní konzultace v širokém spektru poradenské problematiky a zvláště pak při volbě další vzdělávací cesty či při výběru vhodné profesní přípravy.

2) Skupinová činnost s klienty

Preventivně výchovná činnost probíhající ve skupině usnadňuje klientům přijetí korektivních zkušeností a ulehčuje nácvik žádoucích sociálních rolí. Skupinové činnosti s klienty probíhají jak v oddělení ambulantním, tak v oddělení celodenním a internátním.

V oddělení ambulantním jsou pedagogickými pracovníky sestavovány skupiny příležitostně - podle aktuálních potřeb klientů, cílů stanovených v jejich individuálních výchovných plánech a forem činností,

kteří směřují k naplnění cílů. V oddělení celodenním a internátním je základní organizační jednotkou výchovná skupina tvořená 6 až 8 klienty. Výchovná skupina může být podle rozhodnutí ředitele střediska organizována buď formou tzv. „otevřené skupiny“ s různými termíny vstupu klienta do výchovného programu, nebo formou tzv. „uzavřené skupiny“ s pevným termínem zahájení a ukončení činnosti platným pro všechny zařazené klienty.

- Skupinová činnost s klienty oddělení ambulantního

Skupinová činnost s klienty v oddělení ambulantním probíhá především formou:

- a) cíleného terapeutického programu pro skupinu klientů;
- b) socioterapie;
- c) sociální rehabilitace;
- d) zážitkové pedagogiky;
- e) psychosociálních her, psychogymnastiky, výchovné dramatiky, dramaterapie, muzikoterapie, arteterapie, artefietiky apod.

a) Cílený terapeutický program pro skupinu klientů

Terapeutický program pro skupinu klientů představuje obsahově a většinou též časově vymezené odborné vedení skupiny zaměřené na zmírnění či odstranění určitých jasně určených problémů, pro které byli klienti do programu zařazeni. Program je orientován na pochopení příčin problému, reedukaci, sociální rehabilitaci a prevenci. K dosažení stanoveného cíle se využívá zejména metod verbálně-kognitivního učení, sociálního učení pomocí nápodoby žádoucích vzorců chování a terapeutických prvků skupinové práce zaměřené na úspěšné zvládnutí nároků rodiny a školy. Program pro klienty s rodinnými problémy se obvykle zaměřuje na řešení vztahových problémů dítěte uvnitř rodinného systému nebo ve vrstevnických skupinách; program pro klienty, kteří před přijetím do střediska zneužívali návykové látky je zaměřen na směřování k trvalé abstinenci.

b) Socioterapie

Pro účely tohoto metodického pokynu je socioterapie vymezena jako pedagogicko-psychologická pomoc a cíleně organizovaná sociální opora poskytovaná klientovi při překonávání socializačních obtíží, při změně prožívání, myšlení, chování a sociálních vztahů směrem, který pokládá on i pedagogický pracovník za žádoucí.

Pedagogický pracovník zajišťující ve středisku v rámci preventivně výchovných služeb socioterapii pomáhá klientovi při zvládnání zátěžových situací, s nimiž se nedokáže vypořádat vlastními silami a aktivně jej podporuje při začlenění do společnosti.

c) Sociální rehabilitace

Sociální rehabilitace představuje souhrn podpůrných činností, kterými jsou upravovány narušené společenské vztahy klientů. Jejím cílem je sociální integrace a pracovní zařazení odpovídající schopnostem klienta. Pedagogický pracovník působí na osobnost klienta a jeho okolí v celé šíři sociální problematiky. Působí zejména na nápravu v oblasti interpersonálních vztahů (ve výchovné skupině, v rodině, s učiteli a spolužáky ve škole, s ostatními vrstevníky), na úpravu společenského prostředí klienta (rodinné terapeutické činnosti, spolupráce se školou, spolupráce s dalšími pomáhajícími institucemi), volbu vzdělávací dráhy, profesní orientaci a případné pracovní začlenění klienta.

d) Zážitková pedagogika

Zážitková pedagogika využívá výchovně vzdělávací a preventivně výchovný přístup ke klientům, který je založen na získávání dovedností, znalostí a hodnotových postojů, jejichž osvojování je provázeno intenzivní emocí prožívanou ve skupině při společném řešení zadaných úkolů. Činnost pedagogických pracovníků vychází z promyšlení výchovných cílů a záměrného vytváření náročných situací, kdy si klienti na pozadí atraktivních a zábavných činností osvojují vlastnosti, schopnosti, dovednosti a postoje uplatnitelné v běžném životě (kooperace, komunikace, sebezprosažení, sebeúcta, ocenění ostatních, odvaha, odpovědnost, sebekontrola atd.). Pedagogičtí pracovníci spolupracují s klienty při plánování času a místa konání, způsobu materiálního zajištění pobytového výchovného programu. Pedagogičtí pracovníci vedou klienty k náhledu na vlastní prožívání i v kontextu práce celé skupiny. Zážitková pedagogika pracuje se zážitkem, prožitkem a vlastní zkušeností jako prostředkem k ovlivňování chování klienta prostřednictvím pedagogického vedení v rámci sociálního učení. Zážitková pedagogika je podmíněna atraktivitou činností a jejich pestrostí, s důrazem na promyšlenost programu a bezpečnost klientů.

(3) Poskytování různých služeb zákonným zástupcům nezletilého klienta

Poskytování služeb zákonným zástupcům nezletilého klienta nebo jiným osobám odpovědným za výchovu (dále jen „zákonný zástupce nezletilého klienta“) probíhá především jako preventivně výchovné poradenství, terapeutické činnosti a účast rodin na programech střediska.

A. Preventivně výchovné poradenství:

- a) individuální konzultace pro zákonného zástupce nezletilého klienta;
- b) společné konzultace pro zákonné zástupce nezletilého klienta;
- c) skupinové konzultace pro více rodin.

B. Terapeutické činnosti:

- a) individuální terapeutická činnost s rodičem;

- b) rodinná terapeutická činnost;
- c) rodičovská skupina.

C. Účast rodin na programech střediska.

A. Preventivně výchovné poradenství

Preventivně výchovné poradenství je souhrnem odborných rad, podnětů a doporučení zaměřených na ozdravení výchovného stylu a výchovných postupů zákonných zástupců nezletilého klienta, odstranění nedostatků v oblasti výchovných nároků, kontroly a uplatňovaných sankcí. Konkrétní obsah výchovně poradenských intervencí vychází ze speciálně pedagogických a psychologických diagnostických závěrů, přičemž poradenství je poskytováno především s ohledem na vývojové potřeby nezletilých klientů. Preventivně výchovné poradenství může mít formu:

a) Individuální konzultace pro zákonného zástupce nezletilého klienta

Individuální konzultace představuje poradenskou službu zaměřenou zejména na řešení aktuálních výchovných či vzdělávacích problémů, jež se týkají klienta a na odbornou podporu poskytovanou střediskem zákonnému zástupci při sestavování a uskutečňování individuálního výchovného plánu.

b) Společné konzultace pro zákonné zástupce nezletilého klienta

Společné konzultace představují poradenskou službu poskytovanou současně oběma rodičům (nebo partnerům, kteří vychovávají dítě) zaměřenou na rozpoznání, pojmenování a společné řešení aktuálních výchovných problémů, případně odbornou podporu rodičů při volbě vhodných výchovných postupů v průběhu uskutečňování individuálního výchovného plánu.

c) Skupinové konzultace pro více rodin

Skupinové konzultace pro více rodin představují poradenskou činnost zaměřenou na optimalizaci výchovné strategie zákonných zástupců nezletilých klientů, jejichž děti byly přijaty do péče střediska. Konzultace probíhají formou setkávání rodičů a výměny zkušeností při řešení konkrétních výchovných problémů za podpory pedagogických pracovníků. Konzultace může probíhat za účasti opatrovníků a dalších vztahově blízkých osob. Skupinová konzultace pro více rodin může být součástí programů připravovaných střediskem pro potřeby rodičovské skupiny.

B. Terapeutické činnosti

a) *Individuální terapeutická činnost s rodičem klienta*

Individuální terapeutická činnosti s rodičem klienta (směřující k vytváření a ovlivňování podmínek pro zdravý vývoji jeho dítěte) představuje systematické a soustavné poskytování psychologické podpory rodiči klienta při řešení výchovných obtíží. Součinnost je zaměřena na cílené působení na nežádoucí chování klienta vyvolané zejména destabilizací v sociálním prostředí dítěte, které působí obtíže a problémy. Rodič vytváří podle výsledků spolupráce s odborníkem v prostředí rodiny podmínky přispívající k nápravě problémů, zdravému rozvoji osobnosti dítěte a jeho řádnému zapojení do společnosti.

b) *Rodinná terapeutická činnost*

Rodinnou terapeutickou činností se pro účely tohoto metodického pokynu rozumí cílené a soustavné působení na členy rodinného systému při řešení rodinných vztahových problémů vyvolaných obtížemi

klienta ve vztahu k sobě, k rodičům, ke škole nebo k referenční skupině projevujících se napětím či konflikty s rodinou, vrstevníky, učiteli apod. Cílem **rodinné terapeutické činnosti** je dospět společně s členy rodiny k poznání příčin obtíží a vymezení možností řešení problémů, přičemž prostřednictvím doporučení pedagogických pracovníků mají zúčastnění směřovat k žádoucím změnám interakcí v rodině a v transakčním prostředí rodiny.

c) Rodičovská skupina

Rodičovská skupina představuje formu společné dlouhodobé terapeutické a poradenské činnosti s rodiči více klientů. Rodičovská skupina může vzniknout podle potřeby při oddělení ambulantním, celodenním nebo internátním. Skupinu tvoří rodiče, jejichž děti byly přijaty do péče příslušného oddělení střediska a staly se jeho klienty. Skupina pracuje podle přijatého programu, který byl vytvořen pracovníky střediska s přihlédnutím k aktuálnímu stavu poruch chování klientů a rovněž s přihlédnutím k výchovným potřebám a možnostem rodičů. Schází se zpravidla jednou za čtrnáct dnů. O činnosti skupiny, řešených problémech a výchovných pokrocích vedou pracovníci střediska pravidelné záznamy. Cílem skupinové spolupráce je podpora rodičovských kompetencí ze strany pedagogických pracovníků a kultivace vztahů uvnitř rodin.

C. Účast rodin na programech střediska

Součástí preventivně výchovné činnosti střediska mohou být podle místních podmínek víkendová setkání rodičů s dětmi a spolupráce rodičů s pedagogickými pracovníky na přípravě a realizaci programů střediska.

4. Práva a povinnosti klientů

Dítě má právo:

- Na rozvíjení tělesných, duševních a citových schopností a sociálních dovedností.
- Na respektování lidské důstojnosti.
- Na svobodu náboženství, při respektování práv a povinností osob odpovědných za výchovu usměrňovat dítě v míře odpovídající jeho rozumovým schopnostem.
- Vyjádřit svůj názor na zamýšlená a prováděná opatření, která se ho dotýkají; názorům dítěte musí být věnována patřičná pozornost odpovídající jeho věku a rozumové vyspělosti.
- Požádat pedagogické a odborné pracovníky o individuální pomoc při řešení osobních problémů.
- Na vlastní světonázorovou orientaci, pokud není v rozporu s platnou legislativou (např. propagace fašismu, rasismu, atd.), svobodu náboženského vyznání a na zachování mlčenlivosti pedagogických a odborných pedagogických a odborných pracovníků o jejich osobních a intimních problémech, jestliže se s nimi svěří.

Dítě má povinnost:

- Dodržovat stanovený pořádek a kázeň, plnit pokyny zaměstnanců střediska, šetrně zacházet se svěřenými věcmi, nepoškozovat cizí majetek, dodržovat zásady slušného jednání s osobami, s nimiž přichází do styku, v prostorách střediska a v osobních věcech udržovat pořádek a čistotu a

i jinak zachovávat ustanovení vnitřního řádu střediska.

- Každé poškození nebo ztrátu věci ihned hlásit pedagogickému pracovníkovi, úmyslnou škodu na majetku zařízení způsobenou klientem hradí jeho rodiče či osoba odpovědná za výchovu.
- Zachovávat v prostorách zařízení a jeho okolí čistotu a pořádek,
- Dodržovat zákaz hrát v zařízení hazardní hry, tetovat se nebo jinak sebepoškozovat, užívat návykové látky. Vnášení alkoholických nápojů, drog, cigaret, pornografického materiálu a materiálu propagujícího hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka do zařízení je zakázáno.

a/ Postup při podávání a vyřizování žádostí, stížností a návrhů řediteli, zaměstnancům právnické osoby, která vykonává činnost střediska nebo dalším osobám a orgánům:

Veškeré písemnosti střediska přebírá v internátním oddělení sociální pracovnice, v ambulátním oddělení speciální pedagog. Tyto písemnosti se zaznamenávají do knihy pošty, předají vedoucí střediska a ta informuje v co nejkratší době ředitele celého zařízení a dále se řídí jeho pokyny.

4. Práva a povinnosti zákonných zástupců při spolupráci se střediskem

è Rodiče či osoby odpovědné za výchovu dítěte mají právo:

- a) Na osobní i telefonické informace o dítěti, a to na základě své žádosti. Telefonické informace podává rodiči či osobám odpovědných za výchovu speciální pedagog či psycholog na tel. čísle viz. záhlaví SVP.
- b) Na poradenskou pomoc střediska ve věcech výchovné péče o dítě.
- c) Na vyhotovení Dílčí či Závěrečné zprávy z ambulátního vedení.

è Rodiče či osoby odpovědné za výchovu dítěte mají povinnost:

- a) seznámit se s vnitřním řádem střediska a dodržovat jeho ustanovení.
- d) sdělovat pravdivé informace ohledně osobní, sociální a zdravotní anamnézy dítěte
- e) spolupracovat s odbornými pracovníky SVP, docházet na individuální či rodinné terapie.
- f) uhradit věci pracovníků SVP či poškozený majetek SVP úmyslně či z nedbalosti jejich dítětem, kdy rodič či osoba odpovědná za výchovu dostane kopii faktury, kterou středisku uhradí za opravu poškozené věci či kopii paragonu při nutnosti nákupu věci nové. Úhrada bude provedena hotově v pokladně střediska, popřípadě složenkou či bankovním převodem.
- g) oznámit jakékoliv změny týkající se změny bydliště, telefonního čísla zák. zástupce (osoby odpovědné za výchovu) apod.

Schválil: Mgr. Petr Krol

ředitel DÚM, DDŠ, SVP a ZŠ Ostrava - Kunčičky

V Ostravě dne: